

Van de Noordzee tot de Bosporus 8

Column *Jacques Grégoire*

Jacques Grégoire is kunstenaar en wandelt voor zijn nieuwe kunstproject in de voetsporen van de Britse schrijver Patrick Leigh Fermor, die in 1932 van de Noordzee naar de Bosporus liep. Voor de Gierwaluw zet hij zijn observaties op papier van de vogels en van alle bijzonderheden die hij tegenkomt op zijn drie jaar durende reis. Het is een kunstwerk, deze tocht langs de Rijn en Donau, op zoek naar de basis van Europa door onderzoek naar de geomorfologie en de daaruit voortkomende verspreiding van vogels over het continent. Elke dag schetst en aquarelleert hij het veranderende landschap en portretteert hij in inkt de vogelsoorten die hij tegenkomt.

Vanuit Sofia vertrek ik in zuidelijke richting om via het Rhodopigebergte, dat grenst aan Griekenland, in Plovdiv terecht te komen.

Het is lente en overal vliegen vogelparen met strootjes en takken richting hun nesten. Gedurende de weken van deze reis zie ik dat takken overgaan in rupsen en

insecten, het voer dat de pas uitgekomen vogeltjes nodig hebben.

De biotoop is niet te vergelijken met die ik hiervoor heb gehad. De Rhodopen zijn een jonger gebergte dan het Balkangebergte dat ik hiervoor heb doorkruist. Alles is scherper, strakker, dieper en nog niet afgevlakt. De ondergrond bestaat

uit kalk en zand met grind. Ik loop door een oude krater van een vulkaan en langs warmwaterbronnen gevuld met stoere getatoeëerde Bulgaarse lichamen, met daarboven een vlucht Bijeneters. De combinatie is schitterend en ik weet even niet waar ik me op moet concentreren. Het gedeelte van Bulgarije waar ik me bevind is erg arm, er zijn veel traditionele dorpen. Ik kijk door de armoe, zoals ik die ook in centraal Australië heb gezien, heen en ik zie functionerende gemeenschappen die het hoofd boven water houden door gezamenlijk te overleven. Het geluid van paardenhoeven kun je al vroeg in de morgen horen, wanneer de eerste karren door de straten rijden. Het land is arm, het vogelaanbod is rijk. Zo rijk als ik het nog niet eerder op mijn reis van de Noordzee naar de Bosporus heb gezien en gehoord. In de ochtend word ik gewekt door een

luid gezang van tientallen Nachtegalen, die samen met de Merels de dag aankondigen. Tijdens een korte vroege wandeling in een drooggevalen rivierbedding zie en hoor ik achtereenvolgens een Wielewaal, Putters, Grauwe Vliegenvanger, Cirlgors, Groene Specht, Ortolaan, Tapuit, Koekoek, Europese Kanarie, Kneu en Roodkopklauwier. En de dag moet nog beginnen. Vanaf de voet van de kliffen loop ik langzaam omhoog en zie mijn eerste Blauwe Rotslijster; een grote soort die eruit ziet als Boomklever duidt op Rotsklever, en intussen vliegt een Kleine Torenvalk vlak over me heen. Bij enkele bomen hoor ik het geluid van de Middelste Bonte Specht en terwijl ik het plateau bereik met glooiend groen zie ik Kortteenleeuwerik, Kalendarleeuwerik en Veldleeuwerik. Het land is een waar vogelparadijs. Iets meer naar het oosten, tussen hoge

granieten wanden, zoek ik uren naar de Rotskruiper, maar helaas, zelfs de Bulgaarse gids die me begeleidt heeft hem al een tijdje niet meer gezien.

Dan maar een tocht naar boven door dicht bos om te gaan kijken naar de sporen van beren. Boven me vliegen Roodstuitzwaluwen en ik hoor het geluid van de Rotszwaluwen. We vinden sporen van een moederbeer en kleintjes. Erg indrukwekkend. Ik maak een filmpje van een Grijskopspecht die boven op een dode boom zit en loop weer terug naar het dal.

Plots hoor ik vijf meter naast me het geluid van een groot opspringend dier. Ik verwacht een ree, want de sporen zijn

overal aanwezig, maar dan kijk ik goed en zie een grote beer zich snel van mij afwenden. Ik pak mijn camera, de beer stopt en draait zich om en gedurende twee seconden kijken we elkaar diep in de ogen, dan is hij weg in het dichte struikgewas, mij achterlatend met een adrenaline-shot zoals ik nog niet eerder in mijn leven heb gevoeld. Ik heb geen foto kunnen maken. De gids is kwaad omdat hij niet op tijd was om het dier te zien en spoedt zich gefrustreerd weer naar boven om nog een glimp op te vangen van het dier, maar het is te laat. Ik temper mijn euforie wat en bekijk een Bergfluitier.

Nog iets meer naar het oosten, tegen de

Kalandarleeuwrik

Steenuil

grens met Turkije aan, is een station van de Bulgaarse vogelbescherming, die zich heeft toegelegd op het beschermen van de gieren. Dode beesten worden op speciale plekken neergelegd zodat de Vale Gier en de Aasgier voldoende voedsel kunnen vinden. Sinds Bulgarije tot de Europese Unie is toegetreden moet het land zich ook houden aan de regel om kadavers te ruimen. Dit is een uitzondering op die regel en zorgt ervoor, samen met educatie, dat deze bijzondere vogels beter beschermd en niet meer bejaagd worden. Deze reis heeft me 35 nieuwe soorten opgeleverd, door de bijzondere plaats die

het gebied inneemt. Het heeft invloeden van een mediterraan klimaat, een landklimaat, de Zwarte Zee is niet erg ver, het is zeer gevarieerd in ondergrond met rotsen, bossen en weiden en ligt midden op de route van de trekvogels uit Afrika naar Arctische gebieden, Rusland en Siberië. Bulgarije is de grootste verrassing op heel mijn wandeling, met tot nu toe net zo veel verschillende soorten als Nederland, maar dan weer heel andere. Veruit het meest vogelrijke gebied en ook nog een heel mooi, woest en nauwelijks gecultiveerd land, ik verheug me op het weerzien!